

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 69. ANUL XI.

Sabiu 8 Augustu 1863.

Telegrafu' e de doua ori pe septe-mana: joi'a si Dumineca. — Prenume-ratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani ca'ta, prin scrisori francate, adreseate catre expeditura. Pretulu' prenumera-tiei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumate de anu 3. fl. 50. Pen-tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tra provinciile din Monarchia pe unu an 8 fl. era pe o jumate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Inscrutele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu' cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v.

Diet'a transsilvana.

Siedinti'a XII,

tinuta Vineri in 2/14 Augustu 1863.

(Continuare si capetu).

Conte Sinlutiu spriginesce pre Alduleanu.

Presedintele intreba: de remane Vayda pe langa amendementulu' seu? Vayda si Balomiri resigneza de cuventu.

Hanni'a se adreseza in termini forte ageri catra Thiemann, pre care-lu invinuieste, ca au aruncatu o umbra de suspiciune asupr'a stangei, (scaunele Romaniloru), ca candu ei aru fi contrari ai diplomei din 20 Oct. 1860 si ai patentei din 26 Februaru 1861; caci Romanii au documentatu de sute de ori alipirea de aceste acte de statu.

Vayda va sa vorbeasca (Sensatiune).

Mog'a inca va sa infrunte pre Thiemann; presie-dintele-lu intrerumpe, ca sa nu vorbeasca totu un'a (Strigari din mul'e parti: Schluss! — sa se incheia desbaterea! —)

Puscariu se alatura la parerea lui Alduleanu. Thie-mann se scola, ca sa vorbeasca; strigari: Schluss!

Balomiri i ca reflecta pre Thiemann, „de putatulu din Jadu“ (ilaritate).

Rannicher cere locu de cuventu pentru Thiemann, ca sa se rectifice. Se face linisce, si Thiemann dice, ca deca cuvintele lui au datu ansa la vreo neintelegere, aceea densulu n'a facut'o cu voi'a, ci numai din zelulu celu mare, cu care a trebuit sa vorbeasca pentru salutarele acte din 20 Octobre 1860 si 26 Februaru 1861. Nimenea nu scie mai bine de catu densulu, cu ce pietate, cu ce devotiune, cu ce fioru santu au mersu populatiunea romana la alegerea depu-tatiloru, cu ce tresvia si bravura s'a portatu, si preste totu catu de strinsu sta ea alipita de imperiu. De aceea nici prin cugetu nu i-a umblatu, a arunca suspiciune asupr'a Romaniloru, si se roga a nu fi intielesu reu.

Bolog'a protesteza in contr'a terminulu intrebuintatu de unu membru din centru (ni se pare Budacker), care vor-biundu de amendementulu lui Vayda, dise: „Vayda si sotii“; Vayda n'au avutu soti fara numai la multamirea pentru res-lituirea constitutiunei.

C. Schmidt sta pe langa testulu originalu, care e bunu si potrivit.

Rannicher renuncia la parerea sea si primesce amendementulu lui Aldulenu, care se enuncia prin presedintele in modulu urmatoriu: din ali-ne'a 9 se stergu cuvintele „pentru ca noi ni-amu recasti-gatu vechiulu dreptu la legislatiune pentru afacerile interne ale tieriei, ci si din temeiulu adausu din nou“ — si la sfer-situ se adauga: „ci si pentru aceea, caci marele-principatu a recastigatu vechiulu seu dreptu de legislatiune pentru afa-cerile din launtru ale tieriei in spiritulu constitutiunei sele patriotice basate pe caracterulu sistemii de statu politico-nationalu.“

Se trece la aline'a 10.

Maager rostesc (seau mai bine pote amu dice cetesc) — unu cuventu lungu, in care dupa o scurta in-troducere dice: „Si eu me tinu de acei'a, cari punu pretiu forte mare pe autonomi'a cea pastrata de sute de ani a ma-relui-principatu Trannia si pe dreptulu legislatiunei proprie garantate priu acesta autonomia. Insa, Domniloru! tocmai

prin executarea acestui dreptu de legislatiune alu eii s'a fa-cutu si uniunea Transsilvaniei cu Ungaria la anulu 1848.

Nu me voiu intinde la diatribe juridice, ca urmatu au tote formalitatile recerute pentru o lege, ori nu; aceast'a voiu a o lasa barbatiloru de specialitate, juristiloru: din parte-mi nici ca punu vre unu pretiu deosebitu pe aceea, caci o socotescu a fi unu obieptu mai putinu momentosu. Eu, innalta casa! me mul-tiamescu cu aceea, ca la anulu 1848 in diet'a Transsilvaniei statu-rile adunate acolo au decretatu uniunea Transsilvaniei cu Un-gari'a si ca Maiestatea Sea p. n. Imperatulu Ferdinandu o-a sanctiu-natu. Nu e grija mea, deaca s'au implinitu, ori nu, tote formali-tatile, ce se tinu de dreptulu de statu transsilvanu; caci in-tr'aceea nu vedu nici unu momentu mare, nici unu momentu insemnatu, ca ore pote-se realisa acesta lege, ori nu.

Deca-i mai lipsescu cate-va momente, tier'a prin repre-sentatiunea sea totdeun'a e in stare a mai adauge aceste mo-mente si a observa tote aceste formalitati, ce suntu de lipsa pentru o lege completa. Se dice aici, ca majoritatea multu in-trecatore a locuitoriloru tieriei pune pretiu mare pe autonomi'a marelui-principatu pastrata de seculi, ca pe autonomi'a unui membru deosebitu si independente alu coronei ungare, adeca s'a dechiaratu in contr'a uniunei Transsilvaniei cu Ungari'a. Si eu acest'a o credu; credu, ca majoritatea intrecatore a locuitoriloru Tranniei n u va uniunea Tranniei cu Ungari'a. Cu tote acestea insa este si o parte nu despretiui-bila a locuitorimeii Tranniei, carea uniunea Tranniei cu Un-gari'a o recunoste ca lege, o priveste inasi si va sa o privesca si altii ca lege, si cere executarea acestei legi. Eu nu voiu sa vorbescu astadi despre aceea, caci nu e astadi tempulu, si inca mai putinu voiu se decida, deaca aceasta lege e tieriei de folosu au de paguba. A me dechiaru despre acest'a, credu ca vomu mai ave ansa si ocasiune. Legea uniunei insa, ori cum, credu ca o potu privi ca unu faptu, ca o fakta e o mplinita, si basesu convictiunea mea parte si pe cu-ventulu p. n. rescriptu alu Maiestatei Sele Imperatului din 1 Iuliu; aici in aline'a 9 se dice, ca uniunea marelui-principatu alu Tranniei cu Ungari'a decretata la anulu 1848 cu deplina valore de lege neci candu nu s'a efectuitu; adeca cu deplina valore de lege; ear ca uniunea s'a decretatu, aceea se enuncia tocmai aici. Se dice mai departe, ca aceea si in fakta s'a dissolvatu, si a ce ast'a e adeveratu.

Ear' ca e faptu, faptu ce nuse pote sterge prin negare, ca uniunea e decretata, se vede si de acolo, ca Maiestatea Sea in aline'a ast'a a 9. a disu es-pressu, ca aceea vasa o lase neatinsa. Domniloru ce-va ce nu esista, nu se pote lasa neatinsu.

Uniunea Tranniei cu Ungari'a, carea esista, e unu faptu, unu faptu completu; pentruca s'a efaptuitu ca lege la anulu 1848. — Se reflecta in contr'a eii, ca uniunea e unu fetu nascutu mortu. Concedu ca e fetu nascutu mortu ori mai bine dicendu asiu concede, ca uniunea porta in sine semburile nevietiurei; insa deaca remanemu pe langa asse-menarea, ca uniunea e fetu nascutu mortu, mi-iau voia a continua si a amplificu acesta asemenare si a dice: ca chiaru si unu fetu nascutu mortu trebuie ingropatu, nici unu copilu nascutu mortu nu pote remane ca cadavru putreditoriu ne-ingropatu (Ni se pare vorbitorulu a mai adausu, ca si unu copilu nenascutu are drepturi omenesci. Red.); trebuie sa se faca ce-va, ca o lege efaptuita pe cale legala iar sa se suspendeze pe astfelu de cale legala.

Mai departe se facu provocări la atâtea decisiuni in-vechite în legile Tranniei, și p e n t r u a c e s t ' a ca există atâtea legi învechite, care nu se mai pazescu, nu se pune nici pe legea uniunii cu Ungari'a pretiu osebitu.

Bine, eu concedu, eu recunosc, ca există astfelu de legi învechite, și-mi pare reu, ca au fostu diete transilvane mai înainte care adeseori și-au perdutu tempulu cu gravamine sterpe și nu s'au ganditu la aceea, a sterge iar pe cale legala legile, ce nu se mai potrivescu cu tempulu. Cum-ca însa astfelu de legi și deaca nu se aplica, și pana cându stau încă și numai pe harthia, totusi sunt peatra de smintela, acest'a o documenteaza numeroase gravamine ale fratiloru nostri Români în contr'a astorfeliu de legi, care lovescu în fericirea lor, care nu sunt în interesulu lor. Ei tocmai stăruiescu, că astfelu de legi să se stearga, și nu sunt multamiti cu aceea, ca nu se aplica, pana cându mai sustau aceste legi barem și numai pe harthia, și nu sunt sterse pe calea legala.

Acest'a me face a spune francu și fără reserva: ca e u din parte-mi nu me simtu indetulitu cu modulu, cum o lege adusa legalmente se tracteaza aici în proiectulu de adresa în § 10.

Aici se dice anume, ca legea acest'a n'a primitu valoare deplina de lege, ca nu se poate privi că înfiintata cu deplina valoare de lege; dar' n u se dice, ca acesta lege să se și desfiinteze în vre-unu modu. (Strigări: Nu e sancționată!)

La acesta lege se reflecteaza, ca ea s'a facutu pe cale teroristica, violenta, și ca cu acest'a cade legalitatea, validitatea legii; însa eu mi-iau voia a aduce aminte, cătu de multe, ba mai bine dicendu cătu de putine legi s'au adusu în tempulu din urma, la care să nu fiau conlucrat și patimele omenilor și încă în modu foarte resolutu? câte legi s'au adusu pe calea aceea?

Mi-iau voia a aduce aminte, seu mai bine dicendu a întreba, câte legi s'au adusu pe calea aceea, că toti, căti au luat parte la legislatiune, să fiau fostu însufletiti numai de vointia cea sincera patriotica de a innainta binele comunu alu țerei? Care să se fiau adusu pe calea cea mai pacifica legala? De siguru prea putine. Eu tocmai credu, ca existinta acestei legi, panacându nu se sterge, e unu meru de certa și va duce la necurmata ne'nvoielu ale nationiloru, va fi o rana cocându în corpulu de statu transilvanu. — Ori cătu ne am aperi, domniloru! vremu, nu vremu, cestiunea uniunii Transilvaniei cu Ungari'a va veni la noi; consultarea despre aceea, ca fiva acesta lege și de aci 'ncolo lege, ori că necorespondiătoare tempulu va trebui să înceteze, cestiunea acest'a spre liniscirea inimeloru populatiunii transilvane la tota 'ntemplantarea, mai curendu — mai tardiu, va trebui să o resolvimu. Purcediendu din acestu punctu de vedere, nu me afla multamitu cu aceea, că numai în modulu a c e l ' a, precum s'a facutu aici în punctulu 10., să se fiau amintire de uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, și mi-iau voia a face unu adausu la acestu §, și anume asiă, că să se dica: „și în deplinu consensu cu declaratiunea exprimata de P. N. Vost'ra Maiestate uniunea cu regatul Ungariei decretata în anul 1848 că adusa cu deplina valoare de lege n'o poate primi, dar totdeodata și-esprima dorintia, că să se dea țerei, respective reprezentantiei ei, ocaziune de a se declara cătu mai curendu asup'ra acestei legi și a decretu au stergerea au primirea și modificarea ei pe cale legala.”

Proieptulu nu e sprijinitu mai de nimenea, și cade mai cu unanimitate.

L. Balomiri cere a se dice în locu de majoritate „țier'a", și a se exprima punerea de pretiu nu numai pe autonomia, ci și pe integritatea Tranniei. Proieptulu nu e sprijinitu în forma acest'a.

Assemenea amendamentulu dep. Branu de Lemény totu în același sensu.

Ios. Schneider e în contr'a lui Maager și face unu amendamentu, că să se dica, ca uniunea cu atât'a mai puțin are valoare de dreptu, cu cătu s'a desfiintatu chiaru prin fapta.

Schuler de Libloy spriginesce pre Schneider, cu atât'a mai vertosu, căci uniunea e ucidere încercata la stat și la nationi. „Eu,” dice elu între altele, „nici-cându nu voiu partini o lege, carea după originea și decurgerea sea din capu în capu e immorală, nici voiu starui a se

pertracta aceea mai cu sēma în acesta sala dietala; căci după aceeași lege de uniune partinitorii ei ne privescu pre noi de cadavre (trupuri morte), și noi, cei morti, nu potemu îngropă pre fetulu acela nascutu mortu, care în ochii lor este viēti'a. E o referintia cu totulu întorsa, ce o asceptă d. deputatu din Brasiovu de-la noi, că adica noi cei creduti morti să îngropămu „viēti'a". — Se alatura la parerea lui Schneider, și încheia dicendu, ca presinti'a noastră însăși are puterea de a 'mpedeca, că să nu se mai fiau nici-cându uniunea că 'n 1848! (Bravo!)

Br. Friedenfels exprima parere de reu pentru cuventulu lui Maager și sprijinesce pre Schneider.

Maager rectifica parerea sea în privintia uniunii și dice, ca dēnsulu ține uniunea de lege, și crede, ca aceea iara numai prin consultare dietala se pōte sterge; dintr'alte, dice, n'a vorbitu nici pro, nici contr'a uniunii, pentru-ca crede, ca încă n'a venit tempulu.

Binder spriginesce pre Schneider.

Conte Siulitiu. Marita Casa! Eu pretiviescu tare și onoredu libertatea grairei în fiesce care medulariu alu casei acesteia; pentru ca de aceea amu venit aci, ca imprumutandu și schimbându parerile, să efectuimu aceea, ce e mai folositoriu, și să alegemu din tōte aceea, ce e mai bunu pentru patri'a noastră.

În Domnulu deputatu dela Brasiovu (Maager:) acesta libertate încă o onoredu, și îi foarte multamiescu din partea mea, ca asiă slobodu, asiă liberalu și-a descoperitu parerea în privintia uniunii Transilvaniei cu Ungari'a.

Eu, domniloru! cându Dlu dep. alu Brasiovulu dice, ca uniunea Transilvaniei a venit la deplinire, me restringu tare și vertosu numai la cuvintele Mai. Sele, care s'au induratu a le rostii cătra adunarea acest'a, care asiă suna: Fiindu ca uniunea Transilvaniei cu Ungari'a conchisa în a. 1848, nu s'au înfiintatu nici odata cu deplina putere legala, și și fapticu s'a dissolvatu, am lasat'o. ne atinsa încă în decisiunile Nōstre din 20 Oct. 1860 etc.”

Maiestatea Sea dar nu numai nu recunōsce aceea, ce d. dep. alu Brasiovulu dice, ca s'au înfiintatu, dar dice, și încă espresu, ca nici o data nu s'au înfiintatu. Unu edificiu nu-mai atunci se pōte dice, ca e gat'a, cându este în tōte părțile lui închieiatu, după cum a fostu planulu.

Cându dice Mai. Sea, ca nici o data nu s'au înfiintatu uniunea Transilvaniei cu Ungari'a cu deplina putere legala, cuvintele acestea: „nici odata nu s'au înfiintatu cu deplina putere legala” însemnă, ca uniunea Transilvaniei cu Ungari'a nice odata, nici la 1848 n'au statu legalmente, neci acuma nu stă: ca deaca dintr'o lege numai o tîra de parte lipsesce, legea aceea nu are putere. O lege numai atunci e legala și cu putere, cându legea acest'a în tōte formalitățile ei se duce în deplinire și că lege deplinita se și vestesce în dieta seu în comunu, însa — acest'a nu s'au întemplantu cu uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, — asiă dara după chiaru cuvintele Mai. Sele uniunea acest'a neci odata cu putere legala nu a mersu în deplinire, nu a mersu și din acea cauza, ca au fostu silnica, și nu s'a facutu cu voia și conclusulu părții cei mai mari a popōreloru Transilvaniei, nu dicu numai a Româniloru.

Uniunea Transilvaniei cu Ungari'a a fostu în țier'a ungurēscă mai înainte proclamată, — și egalitatea drepturilor a fostu mai înainte de a se ține în Transilvania dieta, pronunțiată totu de diet'a țerei ungurēscă. Asiă dara, după ce egalitatea drepturilor pentru tōte popōrele a fostu recunoscută de țier'a ungurēscă, trebuia să recunōscă diet'a Transilvaniei egalitatea drepturilor pentru tōte popōrele, de a ave competentu dreptu a-si dă și ele consensulu la acea uniune și asiă și fatia cu natiunea romāna avea datoriu, uniunea numai cu invoirea ei a o și decretă, ear acest'a nu a facutu; pentru-ca partea cea mai mare a poporulu transilvanu, adecă pe natiunea romāna cu totulu oau ignoratu, și nu o-au primitu cum debuie, că pre unu frate la decretarea Uniunii, ba nice între paretii dietei au voitu deputatiloru ei a-i face și dă locu. (Bravo!)

Poporulu romānu în adunarea dela Blasiu din a. 1848 și-au alesu deputatii sei, și i-a tramisu la diet'a Transilvaniei, postindu, sa-i primēscă că pre frati competenti a luă și ei parte la sfaturile pentru binele dulcei nōstre patrie. — Si-a facutu diet'a din 1848 strinsu datoriu sea? bā! ci a facutu cea mai mare impolitica, care a potutu face o dieta;

ca nu numai, ca nu i-a priimitu, dara cu totu i-au ignoratu, si fara de ei, cu putere a pronunciatu uniunea aceea. Pociu dice aceea in adeveratu, ca dreptu tine testulu adresei nostre, ca inaintea majoritatii poporului din Transsilvania este forte scumpa independinta si autonomia acestui mare-principatu, ca uniunea Transsilvaniei cu Ungaria nici odata nu s'au infiintiatu cu deplina putere legala, pentru ca cea mai mare parte a poporului tierei, — Romanii toti, partea cea mai mare din nobil'a natiune sasa, ba si din cea magiara o precumpanitoare parte, cu voia nu si-a datu consensulu la uniune (Bravo!) Asia dar diet'a ardelena din a. 1848, dupa ce mai nainte in Ungaria a pronunciatu egal'a indreptare, avea datoria si pre natiunea noastra romana sa o chame, dara acelu dreptu nu-lu avea sa o ignoreze, sa nu-i priimesca deputatii ei: ce nefacendu, asia dar uniunea Transsilvaniei cu Ungaria, Maiestatea Sea, care e dreptu tata tuturoru poporeloru Sele, si care vrea fericirea tuturoru natiuniloru si poporeloru, neci decum n'a pututu sa o socotesca de infiintata seau sa o priimesca de legala.

Eu nici odata nu m'am temutu de uniunea Transsilvaniei cu Ungaria, deaca se va infiintia si cu consensulu Romanilor: dar' aceea trebuie sa marturisescu, ca asiu socoti de cea mai mare dejosire si batjocura, ca unu poporu asia de numerosu, care atatea jertfe a facutu pentru patria, care atat'a sange in luptele cele mari si crancine cu paganii si-a versatu si si l'au impiegatu la olalta cu sangele celoru alalte natiuni colocuitore spre aperarea patriei, ca totusi unu asia poporu sa se ia ca o turma de oi neintielegatore din dereptu, si sa se mane la Ungaria fara voia sea. Acest'a, diu, o socotescu de o degradatiune, care dupa parerea mea, ar' fi fostu mai mare, de catu insasi morte. (Bravo! entusiastice din tote partile). —

Pote ca pre onoratu D. dep. Maager nu-a socotitu ce pote urma, ce consecuintie potu veni, deaca s'aru urma principiulu D-Sale, cum ca sta uniunea, atunci pote ca D-Sa consecuintiele si corolariile acelu'a nu le-a precagetatu, candu a vorbitu despre esistinta uniunei Traussilvaniei cu Ungaria; — iera eu trebuie sa facu atent'a premarita casa, ca din principiulu acest'a aru trebui omulu sa traga nesce consecuintie prea triste, si care nu aru aduce nici unu folosu pentru patria noastra. De sta uniunea Transsilvaniei cu Ungaria dupa principiulu D-lui dep. din Brasiovu legiuitu, atunci noi nu avem ce caut'a in acesta casa, ci sa ne luam pelariile si sa ne ducemu in dieta la Pesta. (Bravo! entusiastice.) Atunci natiunea trebuia inconditionate sa se supuna la legile acelea, care ei nu-i dau libertate, nu-i dau egalitate de drepturi natiunale, ci-i dau numai o libertate, si o egalitate de drepturi individuale. Eu si intr'altu locu am spusu si si acum nu me sfiescu a spune, ca eu nici odata libertatea individuala nu o priimescu; ca libertatea individuala fara de libertate natiunala nu o socotescu de daru, ci mai multu de o aruncatura de unu darabu de pane, care o arunca cineva la unu bietu de omu seracu, ca mai curendu sa-lu scota din casa si sa scape de elu; pentru ca de-mi voiu perde eu aci libertatea individuala, me potu duce intr'altu locu, unde sa o redobendescu; iera deaca o natiune nu pote avea libertate si egalitate de drepturi ca natiune, atunci ea nu va avea nice patria (Bravo! din tote partile).

In principiulu si supositulu acest'a, deca sta uniunea legalminte, si alte consecuintie rele suntu incuibate, care nu suntu nece de ale pomeni; eu dorescu, ca nice o uniune sa nu se mai faca cu puterea, nice cu devis'a: „unio vagy halal“, nici in patria nici in alta parte a Europei, ca cea dela 1848, ca sa nu aduca consecuintiele acelea triste dupa sine, care le-au adusu uniunea facuta cu sil'a in patria noastra. (Bravo!)

Eu prea de multe ori am auditu dicendu-se, ca si natiunea romana a luat parte la decretarea uniunei cu Ungaria, pentru ca acolo a fostu si Episcopulu gr. cat. antecessorulu meu. Eu marturisescu, Domniloru! ca in biseric'a mea reprezentezu si poporulu meu ca corpu bisericescu, dar' ca capu alu bisericeii fara missiune de la natiune nu me potu dice ca sum reprezentantulu polificu alu natiunei. Asia antecessorulu meu, care sa odichnesca cu pace in Domnulu, — nu au avutu creditiva dela natiunea Sea, si asia dara n'a pututu sa o reprezenteze, si n'a pututu lua parte in numele natiunei romane, la uniunea, care s'a facutu. (Bravo!)

Si asia dar, marita casa! eu me alipescu de cuvintele Maiestatii Sele, si nu potu recunosce nici odata, ca s'aru fi

facutu candu va uniunea Transsilvaniei cu Ungaria pe ca'e legala. —

Si asia dar priimescu si eu ca adausu la alinea 10. propunerea D-lui antevorbitoriu. — (Bravo!)

Facendu-se votare sumaria asupr'a diferiteloru proiecte, Presedintele enuncia: In locu de „majoritatea etc. pune“ „diet'a pune;“ dupa cuventulu „autonomie“ se adauga „si integritatea“; la capetulu alineei se adauga „si cu atat'a mai putinu a-i (uniunei) recunosce validitate de dreptu, caci dens'a in urm'a evenimenteloru decurse immediatu si in fapta s'a desfiintiatu.“

Aline'a 11. Alduleanu proiecteaza terminulu „natiuni“ in locu de „Volksstämme“ in testulu germanu. Se priimesce.

Aline'a 12 in urm'a propunerii aceluiai se sterge.

Alineele 13-19 se priimescu mai fara discussiune. Assemenea propunerea lui Gull, a se incheia sediti'a de astadi.

Sediti'a XIII tinuta Luni in 5/17 Augustu 1863.

Presedintele enuncia, ca protocolulu se va citi la finea seditiei. La aline'a 20. propune dr. Ratiu a se lasa afara atatu acest'a, catu si cea urmatoare (parerea de reu pentru lipsirea atatoru membri, si speranti'a, ca mai tardiu voru intra.)

C. Schmidt crede, ca lipsirea acest'a nici se pote ignora, nici se pote retace in adresa; cere a se pastra testulu, si numai a se pune in locu de „se simte cu dorere“ „se simte“ seu „se deplora.“

Rannicher va a se dice in locu de „se simte“ „se deplora.“

Ios. Schneider in cuventa mai lungu reprobeza propunerea dr. Ratiu, argumenteaza ca preste unu faptu atatu de momentosu, precum e lipsirea atatoru membri, nu se pote cu tacerea, ca la reformarea constitutiunei nostre aru fi bine sa puna man'a toti fiii patriei, ca sa se aduca conclusele prin conlucrare armonica a tuturoru, ca nu potemu ignora, ca cei ce lipsescu nu suntu numai reprezentanti ai cercuriloru sele, ci suntu totu fii de ai natiunei magiare si secuiesci, ca si Mai. Sea in rescriptulu din 30 Iuliu si-au esprimitu parerea de reu pentru lipsirea lor; ca nu e neconsecuintia a ne areta cu acesta ocaziune parerea de reu, de si la protocolu intr'un'a din seditiile cele d'antaiu nu s'a priimitu acesta declaratiune, de ore ce nu acolo, ci aici ii e locul, ca cuventulu lui Rannicher dela deschiderea dietei unde inca se esprime parerea de reu a casei pentru nevenirea atatoru patriati, a fostu priimitu cu viu entusiasm, si asia tomai de nu va aminti in adresa parerea de reu, cade diet'a in neconsecuintia cu sine insasi; assemenea ca la citirea numeloru pentru depunerea appromissiunei la numele celoru trei Magiari intrati in dieta cas'a si-a manifestatu bucuria prin acclamatiuni de bucuria, prin urmare de cei neveniti i-a parutu reu; in fine priimesce proiectulu de adresa neschimbatu. (Va urma).

Alegeri noue.

In sc. Aria siului se realesera Nicolau G. si Gregoriu de Beldi.

In orasiulu Deasiu se realesera Lupu Veer.

In „Turd'a“ „Ladislau de Tisza.“

In tergulu Csik-Szereda Ioann Geczö.

In „Illyefalva“ Moise Berde.

In scaunulu Ciucului se realesera Antoniu Mikó, Michailu Mikó si Gregoriu Mihály.

Sabiu in 7 Augustu. In sediti'a de astadi se percurse proiectulu de adresa de la aline'a 31 pana la capetu (aline'a 39). Dintre cuventatori eminaru, — dupa parerea nostra Brantsch, Wittstock, Popasu, Eppulu Br. de Siaguna, Schuler-Libloy si Rannicher.

Ungaria. Oradea-mare in 25 Iuliu 1863.

Cu par-re de reu aduca inaintea On. publicu cetitoriu, ca in multa pretintulu nostru jurnal „Telegrafulu Romanu“ nr. 57., cetiramu cate-va orduri batjocoritore(? Red.) de comunita-

tea noastră de ritulu ortodoxu de aici; unde dice ca dupa des-baterea unoru obiepte veni vorb'a si despre postulu presi-dialui consistorialu si protopopescu. Cu dreptu ca despre aceea au fostu vorba, dar recomandatiune nimeni a i se dá, fara numai a rogá pre P. I. Episcopia, cá asiá barbatu sa ne tramita in loculu fostulu Protopopu si preside consisto-rialu alu Oradei-mari, pre care luminat'a Episcopia-lu va aflá aptu si demnu de a conduce poporulu nostru pe calea cea dreapta, si cá poporulu nostru sa póta avé in densusu tóta increderea, dar nu precum dice Dlu impartasitoriu alu articulului aceluia, ca unii au vrutu cu numele a recomandá pre cine-va pentru acele posturi, la care nu pot dice de cátu: „Ear lud'a celu fara de lege n'au vrutu sa 'ntielegea;“ dupa a-ceast'a din partea Notariului Comunitatii, care de o data e si fiscalu alu M. O. Consistoriu, fu intrebata Comunitatea, cu dreptu ca unii strigan ca in limb'a magiara, si pentru a- ceea ca nu sciu ceti si scrie romanesce pe de plinu, dar nu dóra ca ei s'aru micsiorá prin aceea, ca se voru spune ca-su románi. Cu aceea sum si suntem falosi; ori pe unde, dicemu noi suntemu románi, nu vreu sa me folescu; spunu on. Pu-blicu cetitoriu adevverulu. Oare nainte de 48 si in 49 cându erá vorb'a de interesulu romanescu, nu aceia, cari-su publicati in „T. R.“ se scolau si vorbeiau prin Congregatiu-nile magiare, unde erau romanii apesati? Eu pe multi asiú poté aretá cu numele, ca pe tempurile acelea nu erau románi, si nu se vorbeá romanesce la cas'a lor, ba 'n 186%, erau cu pinteni pe caltiuni, si strigau pe strade: „Eljen Garibál-di!“ Astadi spunu ca ei suntu románii cei mai mari; a-cuma e fôrte lesne, si pe la noi suntu multi de a ceia; fetlulú celui din T. R. Nr. 49. i sau respunsu si credu ca e destulu o báta la unu caru de óle, si domnulu impartasitoriu multiamesce D. M. Stp. ca nu s'au compromisatu de asta data!!! Mai bine aru dice, ca asiá s'au intielesu comunitatea tóta, dar nu unii dintre Corifei, si eu dicu din parte-mi, ca dorere ca protocolulu comunitatii se duce in limba straina, si mai bine ar cautá D. impartasitoriu midilócele, ca cam s'aru duce in cea materna, dar nu a strigá in lumea larga, ca n'are ce manca, si farin'a e in camara. Din parte-mi nu-i dicu alt'a decâtu: Domnedien sa-i insu-fletiesca pean'a la D. impartasitoriu alu articulului aceluia, sa scrie mai modestu si ca sa nu ne caraimu noi; ca suntu altii, cari destulu striga asupr'a noastră.

Unul dintre corifei.

Impartasiram dupa datorinti'a imparțialității respunsulu pre-sinte, fara in sa de a-lu aprobá intru tóte; dincontra credemu, ca corespundinti'a combatuta n'a purcesu din intentiune rea de a batjocuri, ci din adeverat'a dorere de inima pentru totu ce dejosesce pre Románu. Acesta dorere de siguru o 'mparte cu d. corespundinte si dlu respunditoriu, si 'n privinti'a acést'a ne bucurámu de emulatiunea ambiloru.

Red. „Tel. Rom.“

Varietati si noutati de dl.

Armat'a c. r. austriaca, dupa bugetulu din a. 1864, sta asiá: A. Oficiri in serviciu: 2 Maresiali campestri, 10 Generali de artileria, 62 Generali Maresiali locotenenti, 120 maiori generali: la olalta 194 generali, 242 Co-loneli, 266 Vice-coloneli, 630 maiori. La olalta 1128 ofi-ciri de stabu. — 2595 capitani de class'a I, 1268 de class'a II. 4184 Locotenenti supremi. 3054 Locoteninti de class'a I. 3245 Locoteninti de a II classa. La olalta 14,346 oficiri. B. Amploiatu militari in serviciu: 8734. C. Soldati: Oficiri subalterni apti de serviciu: 34,862; o-stasi de rendu (gregari) 247,865=282,727 barbati. Oficiri subalterni neapti de serviciu: 6578, ostasi de rendu 22,556=29,134 feciori. Servitorii oficiriloru 16,191. Cu totulu: oficiri su-balterni 41,440, ostasi de rendu: 270,421=328,052 feciori. D. Cai. Cai usiori de calaritu 15,968, cai grei de calaritu 11,605, cai usiori de trasu 1343, cai grei de trasu: 14,802, iepe de prasiu: 7224; animale de trasu 592, la olalta 59,216 Cai. Alte animale 1692.

Pensionati, invalidi, invetiacei. Ge-

Redactoru respunditoru Zacharia Bolu.

nerali pensionati si oficieri de class'a superiora 8293. Am-ploiatu de militia in pensiu: 2376. Pensionati in confiniele militare: 1257. Invalidi: 49,201. Invetiacei: 4121. La o-lalta 65,248 fetiori. Asiadara numerulu intregu alu armatei austriace face: 417,697 ómeni si 59,216 cai.

Dupa ce numerulu intregu alu armatei, dupa bugetulu militar, au statu in a. 1862, din 543,673 fetiori si 75,069 cai, ear' in a. 1863 din 474,000 fetiori si 66,365 cai, a-pare ca acumu armata e mai mica decâtu in a. 1862 cu 125,976 fetiori si 15,853 cai, si cu 56,963 ómeni si 7,149 cai mai mica de cátu in a. 1863. —

Program'a gimnasiului cu I-V classi románu de religiunea ortodoxa orientala din Brasiovu pe anulu scolasticu 186²/₃. (Sabiin in ti-pografia diecesana) aduce tractatul d. prof. Dr. Mesiot a despre Daci si resbelele lui Traianu in Daci'a, — care trac-tatu erá sa se citeasca in anulu trecut la adunarea generala a Asociatiunei in Brasiovu. Dupa aceeaasi programa edata de meritatu directoru, d. G. Munteanu, fura in class'a I. 52, in class'a II. 20, in class'a III. 24, in class'a IV. 8, in class'a V. 13, cu totulu 117 elevi, dupa nationalitate toti Románi, dupa religiune 116 orientali ortodoxi, greco-catolicu 1.

(Scire personala.) D. Cons. aulicu Dimi-triu Moldovanu sosi Marti in 6/18 Augustu la Sabiinu.

(Misionari.) Cuviosii parinti Iesuiti umbla pre-dicându prin orasiile patriei noastre.

(Darurila seraci.) Cetatea Sabiului din mo-tivulu dilei natale a Maiestáti Sele Imperatului impartí ajú-tóre la 307 seraci ai acestei cetáti fara deosebire de natia-ne si confessiune.

Din strainatate.

De-la congressulu suveraniloru ger-mani. Dupo o depesia telegrafica a lei „Herm. Ztg.“ etc. dto Vienn'a 18 Augustu c. n. „Imperatulu Franciscu Iosifu espuse in 17/5 Augustu adunarei principiloru unu proiectu de reforma (a confederatiunei germane). Unu directoriu sub prediulu Austriei, compusu din 5 membri: Austri'a, Prus-si'a, Bavari'a si doi alesi din ceialalti principii. Senatul confederatiunei (Bundesrath) sub presidiulu Austriei, dupa analogi'a senatului contrasu alu adunantiei de acum a confe-deratiunei. Adunarea principiloru compusa din principii seu printi substitutori. Cas'a ablegatiorn: 300 deputati alesi din camere, intre cari 75 din Austri'a, 75 din Prussi'a, cu votu decisivu. Unu tribunalu alu confederatiunei. Scopulu conf-deratiunei, multu amplificatu, cuprinde si pastrarea potestáti Germaniei in afara, precumu si scutirea independintiei con-stitutiunale a staturiloru singulare si a dreptului publicu. Tri-bunalulu functiuneza parte cá curte de cassatiune (Oberst-gerichtshof), parte cá judetiu de pace (Schiedsgericht). — Principii hotarira, a invitá pre regele Prussiei prin o depu-tatiune.“ —

Toti principii au priimitu invitarea, afara de regii din Prussi'a si Dani'a. — M. Sea Imperatulu nostru pretutindeni in calatori'a Sea a fostu intimpinatu cu viaa bucuria si ve-neratiune sincera. — In Frankfurtu festivitati preste festivi-tati. Din Franci'a se scrie, ca ministrulu Drouin de Lhouys va sa-si dea dimissiunea din caus'a nesanatáti. — Caus'a polona de o cam data au adormitu.

Correspondintia.

f. u. Fag. In form'a acést'a nu potemu priimi; intr'alt'a mai moderata bucurosu.

Burs'a din Vien'a in 8/20 August 1860.

Metalicele 5%	77.	Actiile de creditu	192. 70.
Imprumutulu nat. 5%	82. 65	Argintulu	110. 75
Actie de banca	797.	Galbinulu	5. 31

Editura si tipariulu tipografiei diecesane